

СТ А Н О В И Щ Е
на Център за оценка на риска по хранителната верига
относно оценка на риска за консуматорите във връзка с установено наднормено
съдържание на остатъци от пестицид в проба от мандарини с произход Турция

1. Правно основание:

- Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 година, относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета
- Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година, относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета

2. Цел:

Оценка на риска за консуматора, във връзка с взета за целите на официалния контрол проба от мандарини, с произход Турция. Пробата е анализирана в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) – България и са установени наднормени количества от пестицидни остатъци

3. Идентификация на опасност:

Взета е 1 кг проба мандарини от партида с количество 100 кг. Според изпитвателен протокол № 1955/17.11.2020 г., издаден от ЦЛХИК е получен незадоволителен резултат за фенвалерат +есфенвалерат – $0,075 \pm 0,038$ мг/кг, при норма 0,02 мг/кг.

4. Характеристика на опасността:

Фенвалерат е синтетичен инсектицид от групата на пиретроидите. Той е смес от четири оптични изомера, които проявяват различна инсектицидна активност. Конфигурацията 2-S *alpha* (или SS), известна като есфенвалерат е изомерът с най-висока инсектицидна активност. Този изомер представлява около 23% от фенвалерат.

Фенвалерат може да причини коремни болки, конвулсии и повръщане, ако бъде погълнат; той е сърдечно съдов и кръвен токсикант; класифициран е в Група 3 от Международната агенция за ракови проучвания (IARC), предизвиква и ендокринни нарушения. Не е одобрен за употреба в ЕС, съгласно Регламент 1107/2009 (ЕО).

Есфенвалерат се счита за високо токсичен; според някои проучвания има ендокринен ефект; може да предизвика гадене, повръщане и болки в корема, при поглъщане. Одобрен е за употреба в ЕС, съгласно Регламент 1107/2009 (ЕО).

5. Оценка на експозицията:

Центърът за оценка на риска по хранителната верига извърши оценка на експозицията за консуматорите от лабораторно установеното количество, поотделно за всеки от двата пестицида фенвалерат и есфенвалерат в мандарини, посредством прилагането на PRIMo модела на Европейския орган по безопасност на храните.

Дългосрочната експозиция е определена на базата на изчисления теоретичен максимален дневен прием (TMDI). Установи се, че TMDI за фенвалерат е в диапазона 0.0% - 0.5% от определената допустима дневна доза (ADI) и 0.0% - 0.3% за есфенвалерат, което означава, че дозата не е превишена.

Определянето на острата експозиция се извършва на база изчисления IESTI 1 (международно оценен краткосрочен прием), като % от острата референтна доза (ARfD). Относно фенвалерат, липсва стойност за ARfD в базата данни за пестицидни остатъци, което означава, че пестицидът не проявява остра токсичност. По отношение на есфенвалерат се установи, че за IESTI е 25.0% от острата референтна доза за деца и 8.0% за възрастни, което показва, че не се идентифицира превишаване на токсикологичната референтна стойност.

6. Заключение:

Съгласно извършената оценка на риска, свързана с установяване на наличие на остатъци от пестицида фенвалерат+есфенвалерат в мандарини над законоустановените допустими количества, чрез калкулация посредством модела PRIMo, се установи, че не е налично превишаване на токсикологичните референтни стойности, както за деца, така и за възрастни.

Краткосрочната консумация, както и дългосрочният прием на продукта не представляват опасност за общественото здраве.

Изготвил:

д-р Ирена Богоева

нач. отдел ЗРХЗХ, дирекция ОРХВ